

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610-236242

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/4847)

16 Ocak 2024

7/4847

GK 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 06.10.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1298070 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Yüksel TAŞKIN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/4847 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Alparslan BAYRAKTAR
Bakan

Ek: Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN YÜKSEL TAŞKIN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

**DÖNEM
28/1**

**ESAS NO
7/4847**

İzmir ili, Gaziemir ilçesi, Emrez Mahallesinde bulunan bir kurşun döküm fabrikası, hurda akülerden külçe kurşun üretmek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan aldığı lisansla bölgede faaliyette bulunmuş, ancak söz konusu tesis, nükleer tesis veya radyasyon tesisi olmadığı gibi tesis bünyesinde radyoaktif kaynak kullanılmamıştır.

16 Nisan 2007 tarihinde bahsi geçen tesise ait bir araç tarafından İzmit İZAYDAŞ tesislerine cüruf atığının bertaraf edilmek üzere getirdiği sırada tesis girişinde bulunan sabit radyasyon ölçüm cihazının alarm verdiği bilgisi mülga Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)'na bildirilmiş, bu bildirim üzerine mülga TAEK Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (ÇNAEM)'nden olay yerine giden ekip tarafından cüruf yüklü araç tesis dışına alınarak cüruf üzerinde ölçümler yapılmıştır. Yapılan bu ölçümlerde de radyasyon tespit edilmesi üzerine araç mülga ÇNAEM'e nakledilerek araç içerisindeki atık malzeme ayıklanmıştır.

Radyoaktivite bulaşığı tespit edilen atık malzemede yapılan analiz sonuçlarına göre atık üzerinde Europium 152 (Eu-152) izotopu tespit edilmiş ve bu Radyoaktif Eu-152 izotopunun alana nasıl geldiğinin anlaşılabilmesi amacıyla 2008 yılı içerisinde bahsi geçen şirkete hurda hammadde temin eden firmaların tesislerinde, mülga TAEK tarafından radyasyon ölçüm ve kontrolleri yapılmıştır. Ancak bu ölçüm ve kontrollerde herhangi bir radyoaktif bulaşma tespit edilememiş olup, ilk temizlik faaliyeti sonrası sahadaki Eu-152 bulaşmış cüruf atıklar herhangi bir ayrıştırma faaliyeti yürütülmeden mülga TAEK ekipleri tarafından topluca radyoaktif atık olarak işleme alınmış ve mülga ÇNAEM – Radyoaktif Atık İşleme ve Depolama Tesisine gönderilmiştir.

2016 yılında özel bir şirket tarafından “radyoaktivite bulaşmış atıkların fiziksel yöntemlerle ayıklanması, sahanın temizlenmesi ve elde edilen kurşunun geri kazanımı” için hazırlanan ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararı verilen ÇED Raporunda, alandaki radyoaktif atıkların heterojen olarak dağıldığı tespit edilmiştir. Bu tespitten hareketle alanda bulunan toplam radyoaktif atık miktarının ancak çevresel iyileştirme çalışmalarının sona ermesiyle net olarak belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

Bölgede iyonlaştırıcı radyasyona yönelik ölçüm ve analizler ÇED olumlu kararına esas olarak ÇED Raporunda yer almaktadır. Ayrıca EKOVAR Çevre Grup Geri Dönüşüm Atık Depolama İnş. Taahhüt San. ve Tic. A.Ş. (EKOVAR) şirketi tarafından alan yüzeyinde radyasyon ölçümü yapılarak ölçüm sonuçları Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK)'na sunulmuştur. Bununla birlikte 2012 yılında adı geçen fabrika sahasının girişine Radyasyon İzleme ve Uyarı Sistemi ağının bir istasyonu kurulmuş ve 7 gün 24 saat esasına göre otomatik olarak yapılan ölçüm sonuçları da NDK'nın resmi internet sitesinden yayımlanmıştır. Ölçüm istasyonunun kurulduğu günden bugüne kadar herhangi bir anormallik tespit edilmemiştir.

“Radyoaktif Kirliliğe Maruz Kalmış Alanların Çevresel İyileştirme Faaliyetlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik” (Yönetmelik) kapsamında mezkûr alanın çevresel iyileştirme faaliyetlerini yürütmek üzere 2022 yılında EKOVAR şirketine NDK tarafından yetki verilmiş olup, şirket tarafından yetkilendirme aşamasında NDK'ya sunulan iş-termin planında, radyoaktif kirliliğin giderilmesi işlemlerine 2023 yılı Ağustos ayında başlanacağı ve çalışmaların 2024 yılı Haziran ayında tamamlanacağı bilgisi yer almaktadır. Yanı sıra adı geçen şirket tarafından NDK'ya sunulan belgelerde; çevre güvenliğinin sağlanması ve faaliyet alanına yetkisiz kişilerin girişinin engellenmesi amacıyla alanın güvenlik bariyeri (alanın çevresi 2 metre yüksekliğinde trapez sac ve üstüne 40 cm. jiletli tel) ile çevrildiği, alana kapı giriş-çıkışın tek noktadan sağlanmakta olduğu ve bu alana güvenlik kameralarının yerleştirildiği bilgileri verilmiştir.

Gaziemir alanında yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetine ilişkin iş ve işlemler 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu'nun 9'uncu maddesinin sekizinci fıkrası gereğince Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından NDK ile iş birliği içinde yürütülecektir. Çevresel iyileştirmeye ilişkin

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN YÜKSEL TAŞKIN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

DÖNEM
28/1

ESAS NO
7/4847

yürütülecek faaliyetler neticesinde ortaya çıkacak olan radyoaktif atıkların yönetimi ise mezkûr Kanunun 9'uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan; *"Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanında yapılan faaliyetler neticesinde ortaya çıkan radyoaktif atıklar Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu tarafından bertaraf edilir."* şeklindeki hüküm çerçevesinde Bakanlığımız ilgili kuruluşu Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) tarafından yapılacaktır.

Bölge temizlendikten sonra mevcut arazinin akıbeti ile ilgili olarak; EKOVAR şirketi tarafından yürütülecek faaliyetler ilgili Yönetmelikle belirlenmiş olup, mezkûr Yönetmelikte radyoaktif kirliliğin giderilmesi hususu "Radyoaktif kirliliğe neden olan radyoaktif maddelerin NDK tarafından belirlenen sınır ve seviyelerin altında kalacak şekilde alandan uzaklaştırılması ve alanın kısıtlama olmaksızın kullanıma uygun hâle getirilmesi" şeklindeki düzenlemeyle hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede alanda yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından, şirket tarafından alanın düzenleyici kontrolden çıkarılması amacıyla NDK'ya başvuruda bulunulacak olup, bu durum üzerine NDK tarafından gerekli değerlendirmeler yapılacaktır.